



Уз уважавање свих чланова, јасно је да дешавања у економији и политици Француске и Немачке у великој мери одређује свакодневни живот и правац развоја Европске Уније. За политичку Србију, ЕУ нема алтернативу. Када је тако, да погледамо мало шта се то догађа у економијама највећих у нашој будућој кући.

Поређења на том плану су незахвална и веома сложена, ипак за потребе основне анализе могли бисмо се користити берзанским кретањима у Паризу и Франкфурту, као нечем егзактном и упоредивом.

Франкфурт претставља индекс ДАХ, који формира 30 највећих немачких компанија чијим се акцијама тргује на берзи у Франкфурту. Критеријуми су књиговотствена вредност и тржишна капитализација.

Франкфурт претставља индекс ДАХ, који формира 30 највећих немачких компанија чијим се акцијама тргује на берзи у Франкфурту. Критеријуми су књиговотствена вредност и тржишна капитализација.

Париз користи индекс CAC 40 Франце, који формира 40 највећих компанија чијим се акцијама тргује на Euronext берзи у Паризу, по тржишној капитализацији. Све компаније су француске, али је око 45% њихових акција у страном власништву. Такође, ова предузећа остварују око 65% своје делатности ван Француске, користећи око 65% иностране радне снаге. Све ово чини да се Еуронехт берза сматра највише “међународном” од крупнијих берзи у Европи.

Узмимо последњих десет година. У време бума (и берзанског мехура) информационих технологија у другој половини 2000 године, оба индекса била су врло високо, DAX на 7.000 поена, CAC на 6.500. Као и друге берзе, имали су значајне падове до 2003године, DAX на 2.300, ЦАЦ на 2.500 поена. Следи период раста, до почетка текуће кризе, дакле до 2007 године, када је DAX достигао 8.000, а CAC 6.000 поена. У време писања овога текста DAX је на око 6.620, CAC на око 3.380 поена.

Пратећи овај период, или још боље графичке кривуље које прате економске показатеље, видимо да су индекси имали веома слично кретање. Године 2000. били су и на сличним вредностима. Од тада, иако су веома слично реаговали на кретања у светској економији, немачки индекс се “одлепљује”, разлика расте веома брзо, да би 2007. године DAX престигао бројке из 2000 за око 25%, док CAC једва дохвата ниво из 2000. године. Са текућом кризом, разлика наставља да расте. DAX је данас на око 5% изнад 2000. године, а CAC на огромних (око) 35% испод.

Како објаснити да, иако обе берзе (а берзе су, у овом случају, инвеститори, светски капитал) имају веома сличан тренд кретања, дакле у исто време бележе раст или пад, Франкфуртска берза у последњих десет година више расте, а мање пада, од Париске. Такође, обе економије, у широком смислу речи, имају сличне структуре, и историјски и данас.

Једно објашњење је да после огромног узлета глобализације, свет, па и инвеститори, увиђају да је национално и традиционално добро. Лакше је утицати, стимулисати и контролисати на нивоу државе, него на регионалном или пак светском нивоу. Бројне државне интервенције протеклих неколико година у САД И ЕУ сведоче да је то прихваћен став, чак и од , до недавно, веома либералних економија. Не значи то напуштање глобализације, већ само мало одлагање, док олуја прође. Да се заштите

своји. У том смислу, традиционалне вредности, тако присутне у немачкој економији, добијају на цени. Инвеститори се, у последњој деценији, поново окрећу немачким предузећима, која су у последњој деценији XX века, постала, помало, све сиромашнији рођак који нове ствари и развој света и не разуме баш најбоље.

Друго објашњење (без претензија да то буде једина истина) могло би бити, да је, крајем XX века, док су остали високо развијени неометани грабили делове новотворених економија бившег Совјетског Савеза, Кине, Латинске Америке и Африке, Немачка била заузета својим уједињењем и оптерећена трошковима тога чина. Занимљиво је да су и поред тога стигли да буду присутни на свим светским тржиштима, и мотор политике уједињења Европе. Истовремено, у припремама за увођење заједничке валуте Еврозоне, практично сви европски конкуренти су девалвирали своје валуте. Почетком овог века, Немачка се нашла са огромним буџетским дефицитом и трошковно неконкурентном привредом, будући да нису могли девалвирати марку, која је била сидро новог, заједничког, евра.

Инвеститори се, у последњој деценији, поново окрећу немачким предузећима, која су у последњој деценији XX века, постала, помало, све сиромашнији рођак који нове ствари и развој света и не разуме баш најбоље.

Нашавши се у дубокој рупи, одиграли су најјачу карту. Послодавци и радници, плус политичари, заједно (наравно, са безброј сукоба и трзавица). Запослени су прихватили умањење надница (практично сви), као и скраћење радног времена (преко милион запослених је радило скраћено 2008. године) у данима кризе. Смањење примања и прихода прихватили су и корпоративни сектор и послодавци. Резултат је невероватно побољшана продуктивност и ефикасност немачке привреде, изузетан извоз, уз незапосленост, од, данас прихватљивих 8%. По свим овим параметрима немачка

привреда данас страшно одскаче у развијеном свету. И све то без девалвације! Немачка специфичност, обавезно учешће радника у управним одборима свих компанија, показали су у актуелној кризи сву далековидост креатора њихове економске политике.

Западне комшије, нису, некако, имале јасну своју економску политику. На државном или корпоративном нивоу. Додатно, утисак је да је примењено много тога што потиче из прекоморске либералне економске мисли, не сасвим прихватљиво француском простору и времену. Током деведесетих, динамична експанзија приватног сектора у домаћи и инострани сектор комуналних предузећа, претопила се у не баш јасан збир појединачних потеза, без наставка. Светла тачка је банкарски сектор (такође је имао својих мука, да подсетимо на државно спасавање банке Credit Lyonnais и проблем појединачних традера у Societe Generale), који краси значајно различит и оригиналан приступ, пре свега у инвестиционом банкарству.

Такав је и резултат берзе, поприлично траљав, не баш јасан правац и перспектива.

Немачка специфичност, обавезно учешће радника у управним одборима свих компанија, показали су у актуелној кризи сву далековидост креатора њихове економске политике.

Економски тако турбулентан почетак XXI века, свима у Европи, осим једној развијеној економији донео је огромне и често неасвладиве проблеме и препреке. Без жеље да усвајамо туђа решења (видела жаба ...), можда бисмо ми у Србији могли да се угледамо на Немачку у томе да за себе нешто и сами смислимо, уместо безрезервног прихватања туђих рецепата. Економску политику примерену географији, историји и степену развоја ове земље, за почетак.